

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Acta sanctorum

quotquot toto orbe coluntur, vel a catholicis scriptoribus celebrantur, quae
ex Latinis et Græcis, aliarumque gentium antiquis monumentis

Bolland, Johannes

Parisiis et Romae, 1869

Acta S. Gauderici Agricolaë Confessoris

[urn:nbn:de:hbz:466:1-67915](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-67915)

A nerali Ferrarii, in *Anamnesibus seu Martyrologio Hispanico Tamayi*, in *Martyrologio Gallicano Saussayi*, male Sanctum nostrum Hispanum nuncupantis, et in *Martyrologio Universali Claudii Chastelain*, cujus annuntiationem lucro sibi apposuit *Cl. V. de St-Alais*; Castellani, loco omnium, verba ita latina facimus: S. Gauderici (*St-Galdry*), qui in Occitania ad nimiam avertendam pluviam invocatur, et circa annum 900 supremum diem obiit. Quoniam, ut num. 4 diximus, amplius non reperitur *Canigonensis codex*, ex quo, quæ S. Gauderico tribuuntur, gesta cognoscuntur, superest ut excudendam *curemus S. Gauderici, a Tamayo collectam, Vitam*. Cæterum ex adjectis annotatis facile cognoscat lector, quam parum fidei deberetur ipsi *Canigonensi Ms.*, ex quo *Domenec, Poc et Tamayus dicta sua mutuati fuerunt*.

ACTA S. GAUDERICI

AGRICOLÆ CONFESSORIS

B

Conscripta a Tamayo ex Domenec, Poc et aliis scriptoribus a.

S. Gaudericus, humilis ortu, agros colit et pius est in Deum et proximum. b
c
d
C
d
Fratres sanctitatem docet; mirabiliter averit pioviam;

G aldericus, seu Gaudericus fuit origine Gallus, ex provincia Tolosatam b oriundus, et a parentibus agricolis, et aliis humilibus exercitiis licet necessariis, Christianis attamen, mancipatis, progenitus. Quem Deus sic ab exordio ejus infantia virtutibus cumulavit, ut in posterum omnes sui ævi perfectissimos viros superaret. Nam c patiens et alacer, ut alter Job, omnes mundi ærumnas, et quæcumque adversa devinebat. Charitatis vis tanta in Dei viro crevit, quod sæpe sapius proximi labores et angustias ipse fortius deploraret, quam illi ipsi, qui ipsi afflictabantur. Quotidie sacrosanctum Missæ sacrificium devotis cordis ardoribus exaudiebat, et fusius, si tempus permittebat, in ecclesia flexis genibus perorabat. Hinc ad agrorum culturam properans, semper tacitus et humilis, quæcumque devotionis onera assumere poterat, dum labor instabat, mentis oratione solvebat. Numquam in festis diebus manum ponere ad aratrum consuevit, sed divinis assistens officiis in ecclesia, illis expletis in domum propriam se recipiebat, et ibidem orationi vacans tempus terebat. Comessationes et contubernia juvenum, aliaque opera, quæ conscientiam penitus confundere et maculare cognoverat, prorsus sedulus evitabat. Unicuique tam in divinis, quam in humanis sua reddere satagebat, ideo quæ erant Dei Deo, et quæ proximi proximo, ne videretur aliena cupidus appetere, persolvebat. Cum viduis, orphanis et pauperibus partem substantiæ suæ distribuens, thesauros in coelis spectabat d.

2 Duorum fratrum suorum mores ita formavit, ut unusquisque eorum etiam ad perfectissimam vitæ regulam traduceret, quorum memoria etiam in benedictione fuit. His et aliis virtutum stemmatibus, sic agricola gratus fuit Domino, ut adhuc vivus ad donum miraculorum capessendum accederet: quorum relationem aut sancti viri modestia ocelluit, aut antiquitas invida oblitte-ravit; licet duo adhuc in tabulis cordium accolarum enixius adservantur. Illud imprimis celebre fuit, nam cum S. agricola servo suo præciperet, ut semen tritici in area disponderet ad terendum, et ille præceptum sancti viri compleret; evenit

Tomus VII Octobris, Pars Posterior.

ad Majorem Dei gloriam, et Galderici sanctitudinem significandam, quod aer purus subito atris et opacis nubibus oppleretur, tempestatemque validam excutere violenter inciperet. Tunc sanctus agricola flexis genibus oravit ad Dominum, ut salvam faceret messem: vix deprecatio ab ejus ore prosiliit, quando nubes, in circuitu areæ dissipatæ, vix pluviae globulum supra eam in posterum emisit, cum aliorum grana penitus tempestate corruerent e.

3 Secundum miraculum fuit, nam cum S. Galdericus consuevisset, dum in ecclesia fiebat signum campanæ ad orationem Angelicam exorandam f, quocumque in loco inveniretur, genua flectere et ibidem B. V. Mariæ, cujus devotissime languebat amore, salutationem, ut moris erat, edicere; evenit quod suæ ecclesiæ sacrista, in sancti viri contemptum et irrisiōnem aliquando signum hujusmodi dedit, eo tempore, quo vir Dei rivuli g, ad oppidum decurrentis, æquor nudis pedibus pertransibat. Quo signo audito sanctus agricola absque aquæ timore genua flexit. Sed Deus qui hominis sancti devotionem agnoverat, continuo æquoris undas continuit, et arenam siccam in medio gurgitis exposuit, qua genuflecteret Galdericus, et morem orationis expleret, ut fecit et devote continuavit. Ex cimbalaro eventum spectabat sacrista derisor; sed viso miraculo, protinus e turri descendens, et vocibus miraculum præconizans, ad sancti viri pedes provolutus veniam precabatur, omnibus, qui aderant, quod evenerat, manifestans. Denique cum sanctus agricola ad ultimam deveniret senectam, sanctitate clarus, virtutibus onustus et miraculorum gloria celebris, instantem mortis suæ horam et diem Dei misericordia præscivit, et inde morbi gravedine insultatus * recentis Sanctis Ecclesiæ Sacramentis, ei Virgo Mater cum Jesu puero in ulnis, et Angelus Dei cum diademate liliorum apparuere h. Obdormivit in Domino, die xvi Octobris, circa annum Domini 900.

4 Cujus corpus ibidem conditum aliquantum delituit, donec Dei nutu ob frequentiam miraculorum elevatum fuit i; ad cujus sarcophagum plura Deus ægrotis postmodum beneficia impertiebatur. Sed eveniente anno Domini 1014 cum Gaufredus comes Cerdaniæ, filius Olibæ comitis Bisoldunensis, monasterium S. Martini k Canigonense prope Perpiniatum in montibus Rusciniensis extruxisset, et magnis possessionibus ditasset, Benedictinisque monachis commendasset, ut Reliquiis Sanctorum eluceret, misit servos suos in Gallias, pro illis extrahendis, qui mirabiliter corpus S. Galderici, ipso permittente, collegerunt, et in dictum monasterium conduxerunt, ubi plurimis miraculis exhibitis receptum, ibidem honorifice collocatum, innumera signorum frequentia requiescit, et mira circumstantium devotione colitur oppidorum: præstante Domino Nostro Jesu Christo, qui cum Patre, et Spiritu Sancto regnat in sæcula sæculorum. Amen.

ANNOTATA.

a Vide quæ numero 3 Commentarii prævii monuimus.

b Vicus, in quo vicisse traditur S. Gaudericus, olim dicebatur Viévile, nunc St-Gauderic (Département de l'Aude, arrondissement de Castelnaudary.) Confer num. 29 Commentarii prævii.

c Paucis in hoc numero declarantur omnes Chri-

D

e
S. Mariam orans aqvis non tingitur, et demum pie moritur.

f

g

E

* lege insultato

Feruntur ejus Reliquiæ in Canigonem, ubi miraculis clarissimæ.

i

k

F

A stiani agricolæ partes; adeo ut in his S. Gauderici virtutibus proponatur colonis speculum sanctimoniam, conditioni eorum aptissimam.

d Quæ in hoc numero et in sequenti narrantur, occurrunt quoque apud Domenec; sed quæ subsequens numerus exhibet de secundo scilicet miraculo, prorsus desiderantur apud hunc scriptorem.

e Similia miracula occurrunt: tum in Vita Venerabilis Annæ Mariæ a Jesu, Virginis secularis, quæ in America meridionali non ita pridem claruit; tum in Vita Venerabilis Patris Anchieta, missionarii S. J. innumeris prodigiis clarissimi. Utinam miraculum S. Gauderico tributum tam certis constaret testimoniis, quam ea V. P. Anchieta et V. Annæ Mariæ!

f Vide super hac re totum § II Commentarii prævii. Poc de eo miraculo annotat, id in nullis vetustis scriptis referri, sed ex sola orali traditione adstrui. Verumtamen nefas arbitratus est imitari Domenec, qui prudenter id omiserat.

g Frustra quæsi hujus rivuli nomen, licet ipse rivulus mihi signetur in duplici tabula geographica. Ex tabula autem geographica num. 19 Cassini hæc haurio: ducentis circiter metris (si hæc vox fertur) ab ecclesia oppidi sui vici S. Gauderici fluit rivulus,

B

(a) Recueil des archevêchés, etc., t. II, p. 541. — (b) Marca Hispanica, append. col. 971. Edit. Baluz. — (c) Ibid.,

qui oritur e loco mille ferme metris ab eadem ecclesia distante, et les Mathieux nuncupato. Transit idem fluviolus sub via publica, Appamiam Fano Sancti Papuli jungente, et cum Lertii undis undas suas miscet.

h Absque dubio propter id prodigium pingebatur Canigone S. Gaudericus, visione fruens Deiparæ ei apparentis. Poc tamen, ex quo hæc colligimus, exhibet in suo libro S. Gaudericum veste pastoralis indutum, una manu pedum, altera fasciculum spicarum tenentem.

i Vide num. 29 et sequentes Commentarii prævii.

k Teste Beaunier (a), dicebatur quoque id cœnobium monasterium S. Mariæ; qui titulus ei datus fuit, cum anno 1009 ab Oliba Elenensi seu Perpignanensi episcopo consecrata est ecclesia in honorem S. Martini episcopi, S. Mariæ Virginis, et S. Michaelis: cujus consecrationis instrumentum edidit Petrus De Marca (b). Monasterium hoc filia erat, ut medio ævo loquebantur, abbatiæ S. Michaelis de Coaxu, seu de Cozan; initio episcopo Elenensi subiectum (c), dein, centum scilicet annis post, abbati Crassensi: ut colligitur e diplomate, edito a Montfalconio (d) et ex bulla Alexandri III, publici juris facta per Petrum de Marca (e).

D

E

l. c. — (d) Diarium Italic., p. 7. — (e) Marca Hispanica, append. col. 1331.

DE S. BONITA, VIRGINE

BRIVATE IN AVERNIA.

COMMENTARIUS PRÆVIUS.

INTER
SÆCULUM
FORTE
IX ET XI.

Colitur S.
Bonita XVI
Octobris

C

S Bonita, cujus nomen idem ac venusta sonat, (quod hodierna lingua hispanica liquido testatur), e Martyrologio Universali unius Claudii Chastelain mihi innotescit. Sic sonat ejus memoriæ annuntiatio: In Arvernia Sanctæ Bonitæ Virginis, ortæ Albarii qui vicus Brivati proximus est, maxime erga Sanctum Julianum piæ, et Brivate ad Sancti Martini sepultæ; quæ asserta inferius subjicientur examini. Cum autem hujus Sanctæ vita atque cultus maximopere obscura sint, dedimus Brivatem litteras, plura de gestis, de Reliquiis, deque veneratione populari sciscitantes. Verum ea fuit illic superiori sæculo rerum sacrarum clades, ut aliud non tulerimus responsum, quam quod nihil amplius in his oris de S. Bonita reperitur. Solis itaque impressis libris, qui numero paucissimi de S. Bonita agunt, utens, qualemcumque jam benevolo lectori exhibeo de Sancta Bonita syllogen. In primis recte ejus festum retulit Castellanus ad diem XVI Octobris, non autem ad diem XV, quod notandum est, siquidem Jacobus Branche in Vitæ Sanctorum Arvernæ ad calcem Vitæ S. Bonitæ (a) integris litteris scribat se hausisse sua asserta a lectionibus Breviarii Brivatensis, quæ decima quinta Octobris recitantur. Non tamen licet Branchium erroris incusare, nam ad marginem Vitæ S. Bonitæ ubique diem XVI Octobris signat: unde consequens est ante annum 1652, quo memoratus

(a) Vies des Saints d'Auvergne, p. 603.

hagiophilus opus suum typis credidit, festum S. Bonitæ translatum fuisse ob concurrentes festum S. Bertrandi episcopi Convenensis, et canonici regularis Tolosatis. Verum immutata hæc fuerunt in Breviario, ex quo ipse Sanctæ Bonitæ Vitam descripsi, quodque impressum fuit anno 1654 ad usum ecclesiæ collegiatæ Brivatensis; illic enim festum Sancti Bertrandi prodit ad XV Octobris, Sanctæ Bonitæ vero ad XVI ejusdem mensis; estque hæc dies translationis, non autem natalis memoria.

2 Porro Brivas, de qua centies jam dixerunt Decessores nostri, duplex est: altera Brivas Vetus, olim oppidum, nunc vicus, imprimis mirabili suo ponte, uno arcu Elaverim fluvium claudente, insignis, gallice dictus Vieille Brioude; posterior Brivas, quæ Brivas ad ecclesiam, vulgo Brioude-glise appellatur, tumulo S. Juliani celeberrimi Martyris, XXVIII Augusti culti, ad tumultus reipublicæ gallicæ usque gavisæ est; nobili olim canonicorum collegio clara erat, jam pridem oppidum facta; quæ Brivas jacet ad sinistram, altera ad dexteram, si secundo cursu Elaverim sequeris. Utraque olim diocesi San-Floropolitana capiebatur; nunc autem Aniciensis (Le Puy, Département de la Haute-Loire.) Juxta veterem autem Brivatem vicus est Albarium (Alvier), quæ S. Bonitæ patria fuit. Quo vero tempore hæc nata sit, definire nequiverunt ipsi Brivatenses canonici, ut liquet ex eorum Breviario. Castellanus similiter incerto tempore ejus ætatem assignavit; at nescio quare eam Sanctis sæ-

F

Brivate in
Arvernia.

culi